

λαιωμένον, καὶ ἐπομένως βάλλονται τὰ χρώματα, καὶ ἐφ' ἧς ἐξατμισθῆ τὸ ἔλαιον εἰς ἑλαφρὸν πῦρ, κοκκινίζεται ἐγκαυστικῶς ἢ μεταλλικὴ πλάξ εἰς πῦρ ἐπὶ τούτου· καὶ πάλιν ζωγραφιζόμενα τὰ διαλυθέντα χρώματα ἀπὸ τὸ πῦρ καίεται, καὶ τελειοῦται.

Ἐγκαυστον Χρυσοχοϊκόν.

Τὰ χρώματα διὰ αὐτὰ τὰ σκεύη κατασκευάζονται, ὡς εἶπον, εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ Βενετίαν, καὶ πωλοῦνται εἰς μικρὰς πλάκας, καὶ εἶναι σχεδὸν ἑπτὰ· λευκὸν, στακτερόν, οὐρανόχρουν, σαρκόχρουν, κίτρινον, πράσινον, καὶ κυανοῦν βαθύ, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται ψευδοκυανοῦν· αὐτὰ συνερούμενα ἀναλογικῶς συνδέτουν τὰ λοιπὰ χρώματα. Τὸ λευκὸν γίνεται, καθὼς εἶπαμεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἄρθρου τούτου, μὲ κρύσταλλον, κασσίτερον, καὶ μόλυβδον τιτανωμένα, καὶ χρησιμεύει ἐκτὸς τῶν ρηθέντων, καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα βερονικίσματα· τὰ λοιπὰ χρώματα ἐπειδὴ λαμβάνονται κατασκευασμένα δὲν τὰ ἐκδέτω· ὅλα ὅμως ἔχουσι τὰς συμμιγὰς κατὰ τὰ προρρηθέντα εἰς τὰ δύο Ἐγκαυστα.

Τὸ πῦρ διὰ τὸ Ἐγκαυσμα εἶναι φλόγα λύχνου καίοντος μὲ ἔλαιον ἵππου, καὶ φυσούμενον μὲ σύριγκα ὑαλίνην μίαν, ἢ δύο κατὰ τὴν χρείαν· χρειάζονται ὅμως πολλὴν τέχνην, καὶ προσοχήν.

Τὰ Ἐγκαυστα, ἢ μάλθινα ταῦτα, κατασκευάζονται εἰς τὴν Ἑλουηττίαν, Ἀγγλίαν, καὶ τὰ Παρίσια καλλήτερα ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Εὐρώπης. Πολλοὶ ἀλλογενεῖς ἐλθόντες εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εὐδοκίμησαν, καὶ τώρα κατασκευάζονται διάφορα πράγματα παρὰ τῶν μαθητευθέντων εἰς τὴν Εὐρώπην· ἀλλὰ δὲν ἀναπληρῶν τὰς χρείας τοῦ τόπου· μάλιστα ἐπειδὴ ἐκεῖθεν φέρονται ἔγχιιστα τὰ ὀρολόγια, αἱ πυξίδες, καὶ ἄλλαι θῆκαι, καὶ στολίδια μὲ ὄφελος τῶν τεχνιτῶν, καὶ τῶν ἐμπόρων ἐκείνων. Ὅλα πωλοῦνται μὲ τὸ κομμάτι κατὰ τὴν τέχνην. Εἰς τὴν Ῥωσσίαν ζωγραφίζουσιν

σκιωδῶς μὲ μαῦρον ἔγκαυστον ἀργυρᾶς πυξίδας ἀμίμητα.

ΕΪΚΩ'Ν. Ἰδὲ ΖΩΓΡΑΦΪ'Α.

ἘΛΑΪ'Α. Δένδρον γνωστὸν, καὶ κοινὸν εἰς τὰς Νήσους, καὶ παράλια τοῦ Ἀρχιπελάγους, χαμηλὸν, καὶ ἀειθαλὲς μὲ μικρὰ μονοπέταλα πελιδνοπράσινα φύλλα, καὶ καρπὸν τὴν ἐλαίαν· σύμβολον τῆς γλυκείας εἰρήνης, εὐκολον εἰς τὴν καλλιέργειαν, διότι δὲν χρειάζεται εἰμὴ μόνον ὀλίγον σωρὸν χώματος εἰς τὴν ρίζαν, καὶ πότισμα τὸ θέρους εἰς τοὺς ξηροὺς τόπους.

Ἐκτὸς τοῦ καρποῦ, καὶ τοῦ ἐλαίου, χρησιμώτατα προϊόντα αὐτοῦ τοῦ δένδρου, περὶ τῶν ὁποίων θέλω γράψαι κατωτέρω εἰς πλάτος, χρησιμεύει καὶ τὸ ξύλον τοῦ δένδρου εἰς διαφόρους λεπτεργίας, καὶ ἡ πολύγραμμος ρίζατος διὰ πυξίδας· ἐπειδὴ στιλβώνονται ἐξαιρετα, καὶ εἶναι στερεὰ, καὶ διαρκῆ.

Γίνονται δὲ καὶ κοντάκια τυφεκίων τὰ καλῆτερα ἀπὸ τὴν ἐλαίαν.

ἘΛΑΪ'Α, ὁ καρπὸς τῆ δένδρου τούτου γνωστὸς, καὶ κοινὸς εἰς ἡμᾶς, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸ λευκὸν ἄνθος, καὶ μονοπέταλον, ἀναφαίνεται πράσινος, ἔπειτα πελιδνός, μελανοκόκκινος ὠριμάζων, καὶ μελανὸς ὑποπράσινος μετὰ τὸ τρύγημα. Γίνονται αἱ ἐλαῖαι μεγάλαι, ὡς μικρὰ καρύδια εἰς τὴν Ἄρταν, καὶ μικρόταται εἰς τὴν Τρύλλιαν, καὶ ἀλλαγῆ διαφόρων μεγεθῶν. Μεταξὺ τῆτων, ἐπαινῶνται αἱ μικρόταται τῆς Προβεντίας εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ἀλατίζονται πράσιναί, καὶ μαῦραι· ὅλαι ὅμως διὰ φαγὴ γίνονται καλαὶ μετὰ τὸ τρύγημα, ἢ ἀλάτισμα.

Αἱ πράσιναί τρυγοῦνται τὸν Ἰούνιον, καὶ Ἰούλιον, βάλλονται μερικὰς ἡμέρας εἰς τὸ καθαρὸν νερόν· μετὰ ταῦτα εἰς νεροστάκτην, ἢ ἀσβεστόνερον· ἔπειτα εἰς ἄλμην ἐπὶ τούτου καμωμένην, καὶ φυλάττονται διὰ φαγητὸν, ἢ πώλησιν.

Ὅσοι ὅμως θέλουν νὰ αὐξήσων τὴν νοστιμάδατων, ρίπτουσιν ἐπάνω κόνιν, ἢ καὶ ἀπόσταγμα συνθεμένον ἀπὸ

κα-

καρυόφυλλον, κυνάμωμον, κορίανδρον, μάραθρον, και τοιαῦτα ἀρωματικά.

Αἱ μαῦραι τρυγοῦνται ὄριμα τὸν Ὀκτώβριον, καὶ Νοέμβριον, καὶ βάλλονται εἰς ἄλμην, καὶ ἔλαιον, καὶ πωλοῦνται μὲ τὰ βαρύλλια, ἢ εἰς καλάθας· αἱ καλῆ-
τεραι γίνονται εἰς τρεῖς ἀσκούς μὲ ἄλμην, καὶ ἔλαιον, κομμάτια λεμονίου, καὶ μάραθρον, καὶ μετακομίζον-
ται ὁμοίως.

Διὰ τὸ ἦναι καλὴ ἡ ἐλαία πρέπει νὰ διαλεχθῇ ὁ-
λόγηρη, παχεῖα, καὶ μὲ μικρὸν πυρῆνα, ἦτοι κοκκῆσι.

ΕΛΑΙΟΝ. Ὁ ἀποστάζων ἀπὸ τὸν καρπὸν τῆς ἐ-
λαίας χρισματώδης, παχὺς, καὶ εὐφλόγιστος χυμὸς,
ὁ ὁπαῖος, ὡς πρῶτον γνωστὸς εἰς ὄλους τοὺς Ἕλληνας,
μάλιστα εἰς τοὺς λαμπροὺς κατοίκους τῆς Ἐλαιοφύτου
Ἀττικῆς, ἔδωκε τὸ ὄνομα κοινὸν εἰς ὄλους τοὺς τοιού-
τους χυμοὺς ἀπὸ ὁποιοῦνδήποτε σῶμα τῶν τριῶν τῆς
φύσεως βασιλείων ἀπαντλουμένους.

Ἡ κοινὴ Γλῶσσα ἴσως διὰ τὸ σημειώσῃ καὶ μὲ
τοῦτο τὴν ἐκπτώσιν καὶ ὑποδούλωσιν τοῦ γένους, μετα-
χειριζομένη καὶ τὰς λέξεις ὑποκοριστικῶς, καθὼς κα-
ρύδιον, τὸ κάρυον· ἀπίδιον, τὸ ἄπιον, καὶ κατὰ ἀπο-
κοπὴν καρύδι, ἀπίδι, καὶ ἄλλα πολλά· ἐπλασεν ἐ-
λάδιον ἀπὸ τὸ ἔλαιον, καὶ κατὰ ἄρσιν, καὶ ἀποκοπὴν
λάδι, καὶ σύνθετα ἐξ αὐτοῦ ἐλαιόλαδον, ψαρόλαδον,
καρυδόλαδον, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα.

Τώρα ὅμως, ἐπειδὴ, σὺν Θεῷ, ἀνορθοῦται καὶ τὸ
γένος, καὶ ἡ γλῶσσα, καλῆτερον εἶναι νὰ ἀναλάβωμεν
τὴν πρώτην ὀνομασίαν, καὶ Ἐλαιον ὀνομάζω κυρίως τὸ
τῆς ἐλαίας, ἦτοι τὸ ἐλαιέλαιον, τὰ δὲ λοιπὰ τὰ δια-
κρίνω μὲ τὸν καρπὸν, ἢ σῶμα ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀποστά-
ζονται, διαγράφων εἰς τὸ παρὸν Ἄρθρον ὅλα τὰ γνωστὰ
ἐλαία· καὶ εἰς μὲν τὰ περισσότερα ἀποπέμπω τὸν ἀ-
ναγνώστην εἰς τὰ ἐκάστη Ἄρθρα· εἰς δὲ τὰ λοιπὰ θέ-
λει γένη ἔδω ἢ καταγραφὴ.

Ἐλαιον τῆς ἐλαίας. Εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐκ-
βάλλουν ἀπὸ τὸν εἰρημένον καρπὸν αὐτοῦ τοῦ δένδρου,

συ-

συντριβόμενον εἰς τὰ διὰ τοῦτο λεγόμενα Ἐλαιοτριβεῖα, ὅπου συνθλιβόμενον τὸ σῶμα τῆς ἐλαίας, καὶ βρεχόμενον μὲ τὸ θερμὸν νερὸν κατασταλάζει, καὶ συνάζεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν.

Ὅταν αἱ ἐλαῖαι εἶναι νωπαὶ, καὶ βάλλονται ἀμέσως εἰς τὸ ἐλαιοτριβεῖον καὶ ὄριμαι, ἐκβαίνει τὸ ὀνομαζόμενον Παρθένον Ἐλαιον, καὶ εἶναι γλυκὺ, καὶ εὐοσμὸν· ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ νωπαὶ ἐλαῖαι, δίδουν ὀλίγον ἔλαιον, οἱ ἐπιστάται τὰς ἀφίνουν μερικὰς ἡμέρας, καὶ σήπονται, καὶ ἀπὸ τὰς τοιαύτας ἀποστάζει περισσότερον, ἀλλὰ κατώτερον, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ κοινὸν ἔλαιον.

Εἰς τὰ ἐλαιοφόρα μέρη τῆς Τουρκίας διὰ νὰ μὴ διακινδυνεύσῃν ὅσοι ἔχον τὰς ἐλαίας μὲ τὸ χύσιμον, ἢ καὶ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἐλαίου εἰς διασταλαγὴν ἀπὸ τοὺς πόρους τῶν ἐλαιοδοχείων, συνάζοντες τὰς ἐλαίας, τὰς βάλλουν εἰς σακίδια ἀποθήκας (εἶδος ἀμπαρίων) καὶ τὰς φυλάττουν, ἕως νὰ ζητηθῇ τὸ ἔλαιον. Τότε βάλλοντές τας εἰς σακκία, τὰς στέλλουν εἰς τὸ ἐλαιοτριβεῖον, ὅπου βρεχόμεναι μὲ ζεστὸν νερὸν, κοπανιζόμεναι, καὶ συνθλιβόμεναι δίδουν τὸ ἔλαιον.

Καὶ οἱ τόποι, καὶ τὰ φυτὰ συμβάλλουν πολὺ εἰς τὴν ποιότητα τοῦ ἐλαίου· διὰ τοῦτο οἱ ἐμπειρότεροι εἰς ταῦτα ἔμποροι, πρέπει νὰ προσέχουν διὰ νὰ ᾖναι καθαρὸν καὶ εὐοσμὸν, γλυκὺ εἰς τὴν γεῦσιν, κιτρινωπὸν εἰς τὸ χρῶμα, καὶ εὐφλόγιστον. Εἰς τὴν Γαλλίαν κάμνουν ἐξαιρετὸν, καὶ λευκὸν ἔλαιον, καλὸν δι' ὠμὸν ἄρτυμα, καὶ διὰ τοὺς ὠρολογιοποιούς· καὶ τὰ ὀλίγα τῆς Χίου δὲν εἶναι πολὺ κατώτερα.

Ἀπὸ τὰ προειρημένα γίνεται γνωστὸν ὅτι ἡ Τουρκία ἐξουσιάζουσα τὴν Προποντίδα, τὴν Μιτυλήνην, τὰς Ἀθήνας, τὴν Πελοπόννησον, τὴν Κρήτην, τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὴν Ἡπειρον, ἔχει πολλὰ ἔλαια, διὰ τὸ ἐσωτερικὸν, καὶ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον· μετακομίζονται δὲ εἰς Ἀσκὺς, καὶ εἰς Βαρύλλια, καὶ πωλοῦνται μὲ διάφορα μέτρα. Ἰδὲ ΒΙΒΛ. Β΄.

Ἐλαιοφόρος εἶναι καὶ ἡ Ἰταλία, αἱ Ἰωνικαὶ Νῆσοι,

ἡ Μεσημβρινὴ Γαλλία, καὶ ἡ Ἰσπανικὴ Χερσόνησος· ὁμοίως καὶ ἡ τῆς Ἀφρικῆς Βαρβαρία.

Ἀμυγδαλέλαιον. Ἴδὲ ἈΜΥΓΔΑΛΟΝ.

Ἐλαιον Φοινίκων, ἢτοι Φοινικέλαιον, χυμὸς χρισματώδης, καὶ παχὺς ὡς τὸ βούτυρον, χρυσοκίτρινος, καὶ μὲ ὀσμὴν Ἰακίνθου· ὀνομάζεται οὕτως, ἐπειδὴ συνάζεται μὲ τὸ βράσιμον, ἢτοι σύνθλιψιν Ἀμυγδάλων καρποφορημένων ἀπὸ εἶδος φοίνικος εὐρισκομένης εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀφρικῆς, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Σενεγάλην· βλαστάνει ἀκόμη καὶ εἰς τὴν Βρασιλλίαν τὸ δένδρον αὐτό.

Ὁ καρπὸς οὗτος γίνεται εἰς μέγεθος ὠοῦ, καὶ καθὼς τὰ μῆλα εἰς συνδέσμους ἕως ἑκατὸν μαζῆ. Οἱ ἐντόπιοι μεταχειρίζονται τὸ ἔλαιον τοῦτο ῥωπὸν ἀντὶ βετύρου, καὶ παλαιὸν εἰς τοὺς λύχνους· τὸ γνήσιον γνωρίζεται ἐκθέτοντάς το εἰς τὸν αἶρα, ὅπου ἀλλάσσει τὸ χρῶμά του.

Χαμαιμηλέλαιον. Τῆτο γίνεται βάλλωντας Χαμαίμηλα εἰς φιάλην ὑαλίνην γεμάτην ἔλαιον, καὶ ἀφήνοντάς τιν τὸ θέρος εἰς τὴν θέρμην τοῦ ἡλίου· καὶ ἐπειδὴ χρησιμεύει εἰς τὰς πληγὰς, πολλοὶ Ἴατροὶ τὸ στοχάζονται εἶδος βαλσαμοῦ. Ἴδὲ ΧΑΜΑΙΜΗΛΟΝ.

Πετρέλαιον. Εἶδος ἐλαίου φλογιστικωτάτου, καιομένου εἰς τὸ νερὸν, καὶ χρησίμου εἰς τὴν Ἰατρικὴν· ὀνομάσθη ἕτω διότι ἀποστάζει ἀπὸ τῆς μεταξύ διεσχισμένου βράχους εἰς τὴν Μόδεραν τῆς Ἰταλίας, καὶ μερικὰς Νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους. Εὐρίσκεται διαφόρων χρωμάτων, ἀλλ' οἱ Φαρμακοποιοὶ γνωρίζουν μόνον τὰ λευκὰ, καὶ μαῦρα. Τὸ πρῶτον ὀνομαζόμενον καὶ Νάφθη τῆς Ἰταλίας ἀποστάζον ἀπὸ μίαν ἀπορρώγα τῆς ρηθείσης Μοδένης, συνάζεται εἰς χάλκινον ἀγγεῖον, καὶ εἶναι τὸ καλλίτερον· μάλιστα τὸ λευκὸν διαφανές, ἐλαφρὸν, φλογιστικώτατον, καὶ μὲ ὀσμὴν διαπεραστικωτάτην, καὶ θειαφώδη. Εὐρίσκεται καὶ μαῦρον εἰς τὸν ἴδιον τόπον, καὶ πρέπει νὰ ᾖναι κόκκινον διαφανές, καὶ κίτρινωπὸν μὲ ὑποφερτὴν ὀσμὴν θειαφίου.

Ἰπ-

Ἴππέλαιον. Τὸ καθαρισμένον μὲ τὸ ἀνάλυμα ἀπὸ τὸ ἀλειμμα τῶν ἵππων, τὸ ὁποῖον ὡς καυστικώτατον, εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τοὺς λύχνους τῶν ἐγκαυστοποιῶν. Ἰδέ ἘΓΚΑΤΣΤΟΝ.

Ἰνδοκεδρέλαιον. Ἰδέ ἈΚΑΓΙΟΥ, ἢτοι ἸΝΔΟΚΕΔΡΟΣ.

Αἰθέριον Ἐλαιον. Ἰδέ ΤΕΡΕΒΙΝΘΟΣ.

Ἡλεκτρέλαιον. Ἰδέ ἩΛΕΚΤΡΟΝ.

Ἀνακαρδέλαιον. Ἰδέ ἈΝΑΚΑΡΔΑΙ.

Ἄνισέλαιον. Ἰδέ ἌΝΙΣΟΝ.

Ἄντιμονιέλαιον. Ἰδέ ἈΝΤΙΜΟΝΙΟΝ. Τοῦτο Στιμμέλαιον ἢμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ προσφυέστερον.

Ἐλαιον, ἢ Βέτυρον Ἀρσενικίς. Ἰδέ ἈΡΣΕΝΙΚΙΟΝ.

Ψευδοναρδέλαιον. Ἰδέ ΨΕΥΔΟΝΑΡΔΟΣ.

Ἐλαιον Φαλαίνης. Ἰδέ ΦΑΛΑΙΝΑ.

Ἐλαιον τῶν Βαρβάδων. Τοῦτο ὀλίγον διαφέρει ἀπὸ τὸ Πετρέλαιον, καὶ εὐρίσκεται ἐπιπλέον εἰς μικρὰν πηγὴν νεροῦ εἰς τὸ Πικφόρδον τῆς Κομητίας τὸ Σκρόπε, καὶ ἄλλας πηγὰς τῆς Ἀγγλίας, καὶ Σκωτίας.

Βαλσαμέλαιον. Ἰδέ ΒΑΛΣΑΜΟΝ.

Σιλφιέλαιον. Ἰδέ ΣΙΛΦΙΟΝ.

Ῥοδέλαιον. Ἰδέ ΔΕΝΔΡΟΡῬΟΔΟΝ, καὶ ῬΟΔΟΝ, καὶ ἈΣΠΑΛΑΘΟΣ.

Πυξέλαιον. Ἰδέ ΠΥΞΟΣ.

Κακασέλαιον. Ἰδέ ΚΑΚΑΟΝ.

Ὄξυκεδρέλαιον, τὸ καὶ τῆς Κάδης. Ἰδέ ὌΞΥΚΕΔΡΟΣ.

Ἐλαιον Καχοάννας, καὶ Καρήτου. Ἰδέ ΧΕΛΩΝΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ.

Ἐλαιον Κοπάου. Ἰδέ ΒΑΛΣΑΜΟΝ.

Καμφορέλαιον. Ἰδέ ΚΑΜΦΟΡΑ.

Κινναμωμέλαιον. Ἰδέ ΚΙΝΝΑΜΩΜΟΝ.

Καστοριέλαιον. Ἰδέ ΚΑΣΤΟΡΙΟΝ.

Κανναβέλαιον. Ἰδέ ΚΑΝΝΑΒΙ.

Κηρέλαιον. Ἰδέ ΚΗΡΙΟΝ.

Λεμονέλαιον. Ἰδέ ΛΕΜΟΝΙ.

Κοκκέλαιον. Ἴδε ΚΟΨΚΟΣ.

Γογγυλέλαιον. Ἴδε ΓΟΓΓΥΛΙΑ.

Κυμινέλαιον. Ἴδε ΚΥΜΙΝΟΝ.

Φηγέλαιον. Ἴδε ΦΗΓΟΣ.

Μαραθρέλαιον. Ἴδε ΜΑΡΑΘΡΟΝ.

Μοσχοκαρυέλαιον. Ἴδε ΜΟΣΧΟΚΑΡΥΟΝ.

Βαμβακέλαιον. Ἴδε ΒΑΜΒΑΚΙ, ἀπὸ τῶ ὁποῖα τὸν σπόρον ἐκβάλλεται.

Καρυοφυλλέλαιον. Ἴδε ΚΑΡΤΟΦΥΛΛΟΝ, ἢ Μοσχοκάρφι.

Βαλανέλαιον. Ἴδε ΒΑΛΑΝΟΣ.

Ἄγριελαίας Κόμμεως Ἐλαιον. Ἴδε ἌΓΡΙΕΛΑΙΑ.

Δαφνέλαιον. Ἴδε ΔΑΦΝΗ.

Σχινέλαιον, ἢ Μαστιγέλαιον. Ἴδε ΣΧΙΝΟΣ.

Λινέλαιον. Ἴδε ΛΙΝΑΡΙ.

Ἄμαραντέλαιον, τὸ καμωμένον μὲ Ἄμαραντον, χόρτον κοινῶς γνωστὸν, ἄγριον, καὶ χρήσιμον εἰς τοὺς Φαρμακοποιούς, καὶ εἰς τοὺς κηπωροὺς διὰ στολισμὸν.

Φωκαινέλαιον. Ἴδε ΦΩΚΑΙΝΑ.

Σκορπίου Ἐλαιον. Ἴδε ΣΚΟΡΠΙΟΝ.

Ἑπερικου Ἐλαιον. Ἴδε ἙΠΕΡΙΚΟΝ.

Ὀψαρέλαιον. Ἴδε ΜΥΡΑΙΝΑ καὶ ὈΝΙΣΚΟΣ.

Χρυσομηλέλαιον. Ἴδε ΧΡΥΣΟΜΗΛΟΝ. Τῆτο ὀνομάζεται καὶ Νερέλαιον, καὶ Μικροσπορέλαιον* κοινῶς δὲ Νερανσέλαιον.

Καρυδέλαιον. Ἴδε ΚΑΡΥΔΙ.

Πισσέλαιον. Ἴδε ΠΙΣΣΑ.

Μυρομελινέλαιον. Ἴδε ΜΥΡΟΜΕΛΙ.

Ῥητινέλαιον. Ἴδε ῬΗΤΙΝΗ.

Λιβανέλαιον. Ἴδε ΛΙΒΑΝΟΝ.

Ἰασμέλαιον. Ἴδε ἸΑΣΜΙΝΟΝ.

Τριχιέλαιον. Ἴδε ΤΡΙΧΙΑΣ.

Ἐλελισφακέλαιον. Ἴδε ἘΛΕΛΙΣΦΑΚΟΣ.

Φοινικέλαιον. Ἴδε ἘΛΑΙΟΝ ΦΟΙΝΙΚΩΝ ἀνωτέρω.

Ἀκριδέλαιον. Ἴδε ἈΚΡΙΣ Θαλασσία.

Τεαφέλαιον. Ἴδε ΘΕΙΑΦΙ.

Τρυγιέλαιον. Ἴδὲ ΤΡΥΓΙΑΣ.

Τερεβινθινέλαιον. Ἴδὲ ΤΕΡΕΒΙΝΘΟΣ.

Θυμέλαιον. Ἴδὲ ΘΥΜΟΣ.

Ἐλαιον Παρθένον, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, λέγεται τὸ πρῶτον καὶ καθαρώτερον τῆς ἐλαίας ἔλαιον· ὑπόστασις δὲ ἐλαίου, ἢ ἰλύς ἢ καταστάζουσα εἰς τὰ ἀγυεῖα τοῦ ἐλαίου.

ἘΛΑΙΟΤΡΙΒΕΪΨΟΝ. Μύλος μὲ τὸν ὁποῖον συνθλίβοντες τὰς ἐλαίας ἐκβάλλουν τὸ ἔλαιον· γυρίζει δὲ μὲ τὸ νερὸν, μὲ τὸν ἀέρα, μὲ τὰ ζῶα, καὶ μὲ τὰ χέρια, καθὼς καὶ οἱ ἀλευρόμυλοι.

ἘΛΑΙΩΨΝ, καὶ κοινώτερον Ἐλαιώνας, ὁ κατάφυτος τόπος ἀπὸ ἐλαίας, καθὼς Ἀμπελών, ὁ ἔχων ἀμπέλις.

ἘΛΑΣΤΙΚΟΨΝ ΚΟΨΜΜΙ. Ἴδὲ ΣΥΨΡΙΓΨ.

ἘΛΑΦΟΣ, ζῶον ἄγριον, γνωστὸν, καὶ ταχύτατον εἰς τὴν φυγὴν, ἀλλὰ καὶ δειλότατον, τοῦ ὁποῖου τὸ μικρὸν ὀνομάζεται Νεβρός· τὸ ἐμπόριον λαμβάνει ἀπὸ τὴν Ἐλαφον τὰ ἀκόλουθα.

Νερὸν Ἐλάφου, τὸ ἀποσταζόμενον διὰ τῆς Ἀμβικος ἀπὸ τὰ νεοφανῆ κέρατά του ὄντα ἀπαλὰ ἀκόμη· οἱ Ἴατροὶ τὸ εὐφημίζουσιν διὰ καρδιακὸν ὠφέλιμον εἰς τοὺς λοιμώδεις παροξυσμούς, καὶ εἰς τὴν εὐκολίαν τῆς γέννας τῶν γυναικῶν.

Κέρατον. Τὰ ρινίσματα τούτου τοῦ πολυκλόνου Κεράτου δίδονται παρὰ τῶν Ἱατρῶν, ὡς στυπτικά εἰς τὰς διαρροίας, καὶ γλυκαντικά· οἱ μαχαιροποιοὶ, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι τεχνῖται κατασκευάζουσιν καὶ λαβὰς διὰ αὐτὰ τὰ ἐργαλεῖα.

Κόκκαλον τῆς καρδίας του. Τῆτο εἶναι τρίγωνον, μικρότερον ἀπὸ τὸ βόειον, καὶ χρησιμεύει διὰ καρδιακὸν, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀντιδότου Τακίνθου.

Μυελός τῶν χονδρῶν κοκκάλων του, γινόμενος εἰς ψωμὸς μικροὺς, καὶ λυόμενος μὲ τὸ οἶνόπνευμα, ὠφελεῖ εἰς τοὺς ψυχροὺς χυμούς.

Στέαρ, τὸ ὁποῖον ἔχει τὰς αὐτὰς δυνάμεις μὲ τὸν μυελόν.

Τὰ γεννητικά του μόρια εἶναι διουρητικά, καὶ ἡ Κύστις ἰατρεύει τὴν ψάραν.

ΕΛΕΛΙΣΦΑΚΟΣ, καὶ κοινότερον Ἀσφακιά, ἢ Ἀλισφακιά, καὶ Φασκομηλέα, χόρτον ἀρωματικόν, νόστιμον, δυναμωτικόν τοῦ ἐγκεφάλου, τριῶν εἰδῶν τῶν ἐξῆς.

Ἄγριον, τὸ ὁποῖον βλαστάνει πανταχῶς με' φύλλα μικρότερα, καὶ με' μεγαλύτερον χροῦδι ἀπὸ τὸ ἡμερον.

Ἡμερον, τὸ εὐρισκόμενον εἰς τὰς κήπους μακρύκλονον, καὶ με' φύλλα λευκοπράσινα, καὶ ὀλίγον ρυτιδωμένα.

Πανάκειον, ὅμοιον με' τὸ ἡμερον κατὰ τὰλλα, ἀλλὰ με' ποικίλα φύλλα, ἢτοι πράσινα, κίτρινα, καὶ κόκκινα, διὰ τοῦτο καὶ ὠραιότερον. Εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος γίνεται πολὺ, καὶ καλόν, καὶ πολλοὶ Ἑυρωπαϊοὶ τὸ μεταχειρίζονται, μάλιστα με' τὸ καλὸν μέλι, ἀντὶ τοῦ Καφέ, ἢ Θε'. Οἱ Σῖναι προτιμῶν τὸν Ἐλελίσφακον ἀπὸ τὸ καλλίτερον Θε', καὶ οἱ Ὀλλανδοὶ τοῖς εἶδαν ἰ ὁκάν Ἐλελιφάσκου, καὶ ἐλάμβανον 4 Θε'.

Τὸ Ἐλελιφασκέλαιον εἶναι ἀρωματικόν, καὶ εὐχρηστον εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν, καὶ Ἰατρικὴν.

ΕΛΕΜΥ. Κόμμι ρητινώδες, λευκόν, ὑποπράσινον, ἀποστάζον ἀπὸ εἶδος ἀγριελαιίας τῆς Αἰθιοπίας, καὶ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας, καὶ μεταπωλούμενον εἰς ψωμοὺς μεγάλους ἕως 300 δραχμᾶς, τυλιγμένους εἰς καλαμόφυλλα, με' νόστιμην εὐωδίαν· φημίζεται ὡς πανάκεια εἰς ὅλας τὰς πληγὰς. Ἰδὲ καὶ **ΚΟΜΜΙ ΛΕΤΚΟΝ**. Οἱ Ἕλληρες, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῆ Πλινίου, τὸ ὠνόμαζον **Ἐναιμον** προσφυστάτα διὰ τὴν ἐνέργειάν του.

ΕΛΕΦΑΣ, (ντος) ζῶον τετράποδον, τερατόμορφον, ἄγριον, καὶ μεγαλύτερον ἀπὸ ὅλα τὰ χερσαία, καὶ ὡς λέγουσιν εὐνούστερον, εὐρισκόμενον εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Ἀφρικὴν. Οἱ τῆς Ταπροβάνης εἶναι καλλίτεροι· ἡμερεύουν με' τὴν συνήθειαν, καὶ γίνονται εὐχρηστοὶ διὰ τὰς μεγάλας ἀρχοντας. Εἰς τὸ ἐμπόριον χρησιμεύουν οἱ δύο ὀδόντες του.

ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΥΣ, (οντος) καὶ Ἐλεφάντινον, τὸ Τουρκιστὶ Φίλδισι ταύτοσημάντως, τὰ ἐξέχοντα τοῦ

στόματος δύο ὀδόντια τοῦ Ἐλέφαντος ἀνά ἐν ἀμφοτέρωθεν μακρὰ ἕως 6 πόδας, καὶ μόλις βασταζόμενα ἀπὸ δύο ἄνδρας, καμπόσον πρὸς τὰ ἄνω, ὡς τοῦ ἀγριοχοίρου, στρογγυλὸν, καὶ ἀκιδωτὸν, κενὸν κατὰ τὴν ρίζαν του, καὶ σχεδὸν περὶ τὸ ἡμισυ, καὶ γεμάτον εἰς τὴν ἄκρην. Ἡ Ἀφρικὴ καταβάζει πολλὰ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐκεῖθεν διαδίδονται εἰς τὸ Ἐμπόριον.

Καλὸν εἶναι τὸ βαρὺ, καὶ χονδρὸν, καὶ χωρὶς, ἢ μὲ ὀλίγα ραγίσματα, τὰ ὅποια ἂν ἦναι βαθέα, κάμνουν ἀχρηστον αὐτὸ τὸ κόκκαλον. Τεχνουργοῦνται μὲ αὐτὸ πολλὰ πράγματα, κτένια, ὀδοντοζέσται, ὠτοζέσται, ποικιλότητες ξυλίνων σκευῶν, καὶ διάφορα ἄλλα. Ἀπὸ τὸν Ἐλεφαντόδοντα ἐκβάλλουν οἱ Χυμικοὶ καὶ πνεῦμα, καὶ πτητικὸν ἄλας φημιζόμενα διὰ τὰ πάθη τῆς καρδίας, καὶ τοῦ ἐγκεφάλου.

Κάμνοντές τον Τίτανον ὀνομάζεται Σποδός, καὶ εἶναι λευκὴ, καὶ εὐχρηστος εἰς τὰ ἴδια πάθη.

Οἱ Ζωγράφοι καίοντές το κατασκευάζουν τὴν μαύρην μελάνην ὀνομαζομένην, Μαῦρον τῆ Ἐλεφαντόδοντος.

Εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Λένα, καὶ Γενισέα ποταμῶν τῆς Ρωσσίας εὐρίσκονται θαμμένα εἰς τὴν γῆν κόκκαλα σχεδὸν ὅμοια μὲ τὰς Ἐλεφαντόδοντας, τὰ ὅποια ὀνομάζονται Ὀψαροκόκκαλα, καὶ Ἰδὲ τοῦτο.

Ἐλλέβορος. Χόρτον ἰατρικὸν γινόμενον εἰς πολλὰ μέρη, καὶ εἰς τὴν Ἡπειρον, διαιρούμενον εἰς λευκὸν, καὶ μέλαν. Οἱ παλαιοὶ Ἴατροὶ τὸν ἐμεταχειρίζοντο δι' ἐμετικὸν, ἴσως διότι δὲν ἐγνώριζον τὴν Ἰππεκακουάναν· οἱ νέοι ὄντες δειλότεροι, ἢ γὰρ εἶπω καλήτερα προφυλακτικώτεροι, τὸν μεταχειρίζονται, ὡς πταρμητικὸν, καὶ ἄλλα. Οἱ ἵπποῖατροὶ εἰς τὰ πάθη τῶν ἵππων, οἱ δὲ ἔμποροι παντελῶς· διὰ τοῦτο σιωπῶ ἕως ἐδῶ. Εὐρίσκεται εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ πολλαχοῦ.

Ἐνδρίς. Ἀμφίβιον ζῶον, ἢ Νοῦρκα, τοῦ ὁποίου τὸ γνωστὸν, βαθυκαστανὸν δέρμα χρησιμεύει διὰ διφθέρας· γίνεται μέγα ὡς Γαλῆ· ἔχει κοντὰ τὰ πόδαρια, καὶ ἀφανίζει τὰ ὄφάρια τῶν ποταμῶν. Εὐρίσ-

κεται εἰς τὰ Βόρεια μέρη, καὶ ἡ τοῦ Καναδά ἐγκρίνε-
ται, φερομένη ἀπὸ τὴν πανήγυριν τῆς Λειψίας, καὶ τιμᾶ-
ται περισσότερο ἀπὸ τὰς Ῥωσικὰς καλὰς. Ἐγκρίνου-
ται αἱ μαυρότεραι μὲ δασεῖαν, καὶ ἀπαλὴν, καὶ μα-
κρὰν τρίχα· ἡ οὐράτων οὐσα μάυρη, καὶ δασύτριχος,
ἐμβαίνει καὶ αὐτὴ εἰς τὰς διφθέρας, καὶ πᾶν μέρος
τοῦ δέρματός των δὲν ρίπτεται ἀπὸ τοὺς διφθερουργοὺς,
καθὼς καὶ τῶν Σαμουρίων, τῶν ὁποίων καὶ τὸ ὄνομα
ἔχει εἰς τὸ Τουρκικὸν Σουσαμουρ, ἢτοι Σαμουρι Ἐνυ-
δρον λεγομένη.

Γίνονται διάφορα εἶδη διφθερῶν ἀπὸ τὴν Ἐνυδρίδα,
ὡς Νερκόγυνα, ἡ Ἐνυδρορράχη, Νερκοπατζᾶς, τὰ Ἐνυ-
δριδοπόδα· Νερκοκοιλία, ἡ Ἐνυδριδοκοιλία, Νερκογρα,
ἡ Ἐνυδριδουρά. Καιουρκολαῖμι. Αἱ Ἐνυδρίδες πωλῶνται
μὲ τὴν τεσσαρακοντάδα (σορόκι).

Εἶδος Ἐνυδρίδος εἶναι καὶ ἡ Βίδα, ἡ ὁποία καὶ
Βύδρα ἢμπορεῖ νὰ γραφῆ ἴσως ὀρθότερον, διότι ζῆ εἰς
τὰ ὕδατα, ὡς ἀμφίβιος. Ἰδὲ ΒΙΔΡΑ.

ἘΝΩΪΤΙΑ. Σκουλαρίκια, στολίδι τῶν γυναικῶν, κρε-
μάμενον ἀπὸ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτίου, καὶ κατασκευαζόμε-
νον ἀπὸ χρυσόν. Τὸ ἀπλοῦν εἶναι κλοιὸς χρυσοῦς· τὸ
καλῆτερον ἔχει κρεμαστῆρι μὲ πετράδια, καὶ κατὰ τὴν
τιμὴν τῆς ὕλης τιμᾶται· τὰ μεγάλα ἀπὸ ὁμοια μαργα-
ριτάρια εἶναι ἐγκριτότερα, καὶ τὰ τῆς Κλεοπάτρας ἐτι-
μῶντο Μιλλιῶνια, ὡς εἰς τὰς Πραδιατριβὰς εἶδομεν.
Κατασκευάζονται πανταχοῦ ἀπὸ Χρυσοχοῦς, καὶ Πε-
τραδιστᾶς.

ἘΠΪΔΕΝΔΡΟΝ. Γενικῶς λαμβάνουν αὐτὸ τὸ ὄνομα
ὅσα χαμόδενδρα προσκολλώμενα εἰς ἄλλο μέγα δένδρον,
ἢ τοῖχον, ἢ βράχον, ἀνορθοῦνται καὶ μεγαλώνουν, ὡς
ὁ Κισσός· μερικώτερον δὲ, κατὰ τὸν Διυναῖον, ἡ Βανίλ-
λα. Ἰδὲ αὐτὸ τὸ Ἄρθρον.

ἘΠΠΛΑ. Τὰ κινητὰ οἰκιακὰ σκεύη, καὶ ἄλλα
χρειώδη, καθὼς στρώματα, ἐφαπλώματα, ἐνδύματα,
σκαμνία, τραπέζια, καὶ τὰ χρειώδη εἰς αὐτὰ· εἰκόνες,
καθρέπται, καὶ ἀπλῶς τὰ κινητὰ πράγματα τῶν οἰ-

κιῶν· περί τῶν ὁποίων (ὧν ὀπιλαδὴ ἐμβαίνουσι εἰς τὸ Ἐμπόριον) εἰς τὸ ἐκάστου Ἄρθρον λέγομεν, καὶ Ἰδὲ ἐκεῖ.

ἜΡΓΑΛΕΙΑ. τὰ χρειώδη σιδηρᾶ, ἢ καὶ ἀπὸ ἄλλα μέταλλα, ξύλα, καὶ μάρμαρα, ὄργανα μὲ τὰ ὁποῖα ἀποτελεῦνται αἱ τέχναι· εἶναι δὲ, ὡς καὶ αὐταὶ πολυειδῆ, καὶ πολυποίκιλα, καὶ δυσκόλως περιγράφονται εἰς ἓν Ἄρθρον· τὰ σιδηρᾶ ὅμως ἀνάγονται εἰς τὰς Βαναυσουργίας, καὶ ἰδὲ περί τοῦ ἐμπορίου τῶν ἐκεῖ· τὰ μεγαλύτερα κατασκευάζονται ἀπὸ τοὺς κατὰ τὸν τόπον χαλκεῖς, ἢτοι βαναύσους, ὡς Ἀξίνοι, Ἀκμονες, Σφύραι, κ. λ.

Ἔργαλειά τῆς Μαθηματικῆς, διαβίτης, ἡμικύκλιον, γωνία, πούς, κανὼν, καὶ τὰ παρόμοια.

Τῆς Ἀστρονομίας, τηλεσκόπιον, δίοπτρον, ὀρθογώνιον, ἀστρολάβιον, καὶ τὰ παρόμοια.

Τῆς Γεωγραφίας, σφαῖραι. **Τῆς Φυσικῆς,** πνευματικὴ ἀντλία, καὶ ἄλλα πειράματα, καθὼς καὶ τῆς Χυμικῆς, καὶ Μηχανικῆς. Εἰς ὅλα ταῦτα εὐδοκίμουσι οἱ τεχνῖται Ἄγγλοι, καὶ οἱ Γάλλοι, ὅταν ᾖναι μὲ παραγγελίαν· τὰ κατώτερα φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν.

Ἔργαλειά Χειρουργικὰ· ξυράφια, ψαλλίδια, βελόνας, καὶ σμήλια διαφόρων εἰδῶν, καὶ σχημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα εὐδοκίμουσι οἱ τεχνῖται τῶν Παρισίων, καθὼς καὶ εἰς τὴν Χειρουργίαν οἱ Γάλλοι.

ἜΡΓΟΧΕΙΡΕΙΨΟΝ. Κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους Ἰταλογάλλους ἢ Μανιφαττοῦρα. Φάβρिका δὲ, τὸ Βαναυσουργεῖον· λαμβάνεται ὅμως καὶ περιληπτικώτερον ἢ Φάβρिका, ὡς Φάβρिका Ῥέχων, ἢ Μουσουλινίων· ἀλλὰ μὲ κατάχρησιν· διότι Φάβρος κυριωνυμεῖται ὁ Χαλκεύς, καὶ Βάναυσος· Φάβρिका ἄρα τὸ Βαναυσουργεῖον.

ἜΡΙΝΟΣ. Ἰδὲ ΣΤΚΗ ἌΓΡΙΑ.

ἜΡΜΟΔΑΚΤΤΑΛΟΝ. Ῥίζα σκληρὰ, τρίγωνος, καὶ εἰς σχῆμα καρδίας διηρημένης εἰς μέσον· εἶδος Κολχικῶν, κατὰ τὸν Τουρνεφόρτον, γινόμενον εἰς τὴν Μικρὰν Ἄ-

Ἀσίαν, χρησιμεύει εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ ἐκεῖθεν δια-
δίδεται εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα.

Ἐρωδιός. Πτηνὸν μέγα μακρόλαιμον, μακροπό-
δαρον, μακρόρρυγχον· τὸ σῶμά του εἶναι λιγνόν, ἀπα-
χον, καὶ ἐλαφρόν· ζῆ μὲ ὄφάρια, καὶ καρκίνους πα-
ρευρισκόμενον εἰς τὰς ὄχθας τῶν λιμνῶν, καὶ τοὺς αἰ-
γιαλοὺς. Τὰ ὠραῖα πτερὰ τοῦ λόφου τῆς κεφαλῆς του
χρησιμεύουν διὰ λόφους τῶν βασιλέων, καὶ ἀξιωματι-
κῶν· εἶναι δὲ καὶ διαφόρων χρωμάτων.

Ἐτερόμαλλον. Κατηφές, ἢ βελούτον, τὸ ὁποῖον
καὶ πτιλωτὸν λέγω διὰ τὸ πρωτότυπον τοῦ Ἱταλογαλ-
λικοῦ βελούτον· εἶναι δὲ ὕφασμα μεταξωτὸν πλούσιον,
μὲ πτίλον, ἢτοι χροῦδι πυκνόν, κοινόν, ἀπαλώτατον
εἰς τὴν ὕψην ἀπὸ τὸ ἐν μέρος, ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο γυμ-
νόν, καὶ μὲ μόνον τὸ χονδρὸν στημόνι, διὰ τοῦτο τῶ
δίδεται ἢ τοιαύτη ὀνομασία· γίνεται δὲ πολλῶν εἰδῶν.

Γεμάτον, λέγεται τὸ ὀμαλόν, εὐθές κὲ μονόχροον. Plein.

Ποικίλον, τὸ ἔχον διάφορα σχήματα. Figuré.

Ἄνθηρον, τὸ ἔχον τὸ ἐπίπεδον μονόχροον, ἢ χρυ-
σῆν, καὶ ἀργυρῆν· εἶναι δὲ συνυφασμένον εἰς διάφορα ἄν-
θη, καὶ κλόνας, à Ramage, ἢτοι Κλαδωτὸν, εἰς τὰ ὁποῖα
ὑπερευδοκιμοῦν οἱ Γάλλοι κάμνοντες διάφορα ἐπιπλα.

Ἀραδωτὸν, τὸ ὑφασμένον μὲ σειράς διαφόρων χρω-
μάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνάγονται, καὶ τὰ ὑφαινόμενα εἰς
Προῦσαν διὰ προσκέφαλα, καὶ ἐπιστρώματα· ἀλλ' εἶ-
ναι χονδρότερα ἀπὸ τὰ Εὐρωπαϊκά· μ' ὅλον τοῦτο πω-
λοῦνται εἰς κελὰς τιμὰς. Ἰδὲ **ΠΡΟΣΚΕΦΑΛΑΙΟΝ.**

Γλυπτὸν, τέλος πάντων ὀνομάζεται, Ciselé, ὅταν
ἔχη ἑτερόμαλλα, καὶ πτιλωτὰ τὰ ἄνθη· τὸ δὲ ἐπίπε-
δον ἀπλοῦν καὶ ἄπτιλον.

Καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ εἶδη τοῦ ὑφαντοῦ τέτου κατὰ τὰν
χρωματισμόν· κατὰ δὲ τὴν ποιότητα, ἢτοι τὸν τρόπον
τοῦ στημονίε, διαιρεῖται εἰς τὰ ὑφασμένα μὲ 4 τρίχας,
3 καὶ 2 καὶ 1 $\frac{1}{2}$, τὰς ὁποίας Peli, καὶ Poils, οἱ Ἱ-
ταλοὶ, καὶ οἱ Γάλλοι λέγουσι, καὶ συνιστῶσι τὴν στε-
ρεότητα τοῦ μεταξωτοῦ τούτου.

Οἱ Γενουήγισι εὐοοκιμοῦσαν εἰς τὰ γεμάτα, ἢ ὀμαλά, καὶ ἡ Τουρκία ἐλάμβανεν ἐκεῖθεν τὰ χρειώδη· τὸ δὲ πλάτος των εἶναι περὶ τὰ $\frac{2}{3}$ τοῦ πήχεως.

Υφαίγονται καὶ βαμβακερὰ ἑτερόμαλλα ὀμαλὰ ἀραδατὰ, καὶ ποικίλα διαφόρων χρωμάτων εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης, ἀλλ' ἐγκρίνονται τὰ Ἀγγλικά. Λέγονται ταῦτα Φέλπαι.

Τὸ συνυφαινόμενον μὲ τὸ ὑφάδι πτίλον, ἢτοι τρίχα μεταξωτὴ, ἢ ὁποῖα ἀποτελεῖ τὸ ἐτέρωθεν μαλλί, ἢτοι χροῦδι, εἶναι μετάξης τρίχα διαπερωμένη εἰς εἶδος κτερίου ὀρειχαλκίνου, μὲ γραμμάς συρματεράς εὐθυτάτας, καὶ κοπτομένη μὲ ἐργαλεῖον κοπτερώτατον, ὅσον τὸ δυνατόν, ἴση καὶ ὀμαλωτάτη, εἰς τὸ ὁποῖον συνίσταται ἢ ἐπιτηδειότης, καὶ ἢ ἀποτελουμένη καλὴ ποιότης τοῦ ἑτερομάλλου, καὶ εἰς τὴν πυκνότητα τοῦ ὑφάσματος μὲ τὸ πολὺ κτύπημα τοῦ ὑφადίου.

ΕΥΦΟΡΒΙΟΝ. Κόμμα τῆς Μαυριτανίας, μετονομασθέν παρά τοῦ ἐκεῖ βασιλεύσαντος Ιούβα εἰς τιμὴν Εὐφόρβου τοῦ ἱατροῦ· ἀποστάζει ἀπὸ εἶδος Τιθυμάλου ἀκαθάρτους, καὶ χωρὶς φύλλα, καὶ εἶναι πταρμητικώτατον· τὸ καλὸν γνωρίζεται ἀπὸ τὸ νὰ ἦναι δάκρυ νωπὸν, ὑπόχρυσον, λευκὸν, ξηρὸν, καθαρὸν, καὶ χωρὶς κόνιν.

ΕΦΑΨΛΩΜΑ. Τὸ ἐπάπλωμα, ἐπιπλον χρήσιμον διὰ σκέπασμα τῶν αἰθρώπων εἰς τὴν κλίνην, τοῦ ὁποῖου τὸ ἐπάνω μέρος γίνεται ἀπὸ διάφορα μεταξωτὰ, καὶ βαμβακερὰ ὑφάσματα ποικίλα, ἢ ἀραδατὰ, καὶ ὅταν ἦναι ἐπὶ τούτου βαμμένα, ἢτοι τυπωμένα, ὀνομάζονται Ἐφαπλωματοκαρδία· αἱ ὁποῖαι τυπώγονται εἰς πανὶ λευκὸν εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ τὴν Κύπρον, καὶ μετακομίζονται εἰς τὴν Τουρκίαν· τυπώνονται καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινῆπολιν ὠραῖα, ἀλλ' ὀλίγα. Ἀντὶ τῶν Ἐφαπλωματοκαρδιῶν τούτων οἱ πλευσιώτεροι μεταχειρίζονται Σάλια, ἢ καὶ λεπτὰ χρυσοῦφαντα· εἰς ταύτας ἐμμέσως βάλλεται στραμένον ὀμαλῶς καθαρὸν βαμβάκι, καὶ μὲ φίλον πανὶ, ἢτοι ἀστᾶρι σκεπασμένον ράπτεται.

Εἰς

Εἰς ὅσους τόπους γίνεται βαμβάκι κατασκευάζονται, καὶ πωλοῦνται ἔτοιμα Ἐφαπλώματα, ὡς εἰς τὰς Σέρρας, Σμύρνην, καὶ ἄλλαχού.

Εἰς τὴν Εὐρώπην, μάλιστα διὰ τὸ στρατιωτικόν, ἀντὶ διὰ βαμβάκι μεταχειρίζονται μαλλὶ μαδισμένον, διὰ ζεστότερον, καὶ εὐθυνώτερον.

Ἐφίππια, αἱ Ἰταλικῶς Σέλλαι τῶν ἵππων, χρήσιμα διὰ τοὺς ἵππεῖς, τὰ ὅποια κατὰ τὴν διαφορετικὴν ἐνδυμασίαν τῶν ἵππέων, καὶ τρόπους των, γίνονται καὶ αὐτὰ πολυεῖδη. Οἱ Εὐρωπαῖοι τὰ κατασκευάζουν ἀπὸ βύρσας διαφόρους, καὶ σκύτη, χαμηλά, καὶ ἑλαφρά· οἱ Ὀθωμανοὶ ἀπλά, καὶ ὑψηλότερα· οἱ δὲ Μαμλούκοι τῆς Αἰγύπτου ὑψώνουν πολὺ τὸ ὀπισθεν καὶ ἔμπροσθεν ἐπακούμβισμα διὰ προφύλαξίν των εἰς τὴν ἀσκησιν τῶν κονταρίων· στολίζονται μὲ διάφορα χρυσᾶ, καὶ μὲ χρυσοῦ, ἢ ἀργύρου πλάκας, ὅταν ἦναι πρὸς ἐπίδειξιν. Κατασκευάζονται πανταχῶ, καὶ πωλοῦνται εἰς τὸν τόπον, χωρὶς μετοχὴν τῶν ἐμπόρων.

Μεταξὺ τῶν Εὐρωπαϊῶν ἐγκρίνονται τὰ Ἀγγλικὰ Ἐφίππια, καθὼς καὶ αἱ τοιαῦται ἀποσκευαὶ τῆς Ἰππικῆς.

Ἐχίδνα. Ὄφις γνωστός, καὶ κινδυνώδης διὰ τὸ θανατηφόρον φαρμάκι του· ἀλλὰ καὶ ὠφελιμώτατος εἰς τὴν Ἰατρικὴν, διὰ τῆτο καὶ φυλάττονται ζωντανὰ αἱ Ἐχίδναι εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα ἀσφαλισμέναι εἰς κιβώτια, καὶ ὑαλῖα, μὲ ὀλίγα πίτυρα, ἢ φύκη, ἀπὸ τὰ ὅποια δὲν τρώγουν, ἐπειδὴ ἠμποροῦν νὰ ζήσουν νήστεις ἕως 6 μῆνας· φθάνει νὰ ἦναι εἰς τόπον εὐκρατον, ἥτοι μῆτε θερμὸν, μῆτε ψυχρόν.

Χρησιμεύει καὶ τὸ κρέας τῆς Ἐχίδνης, καὶ ἡ κόνις, καὶ τὸ ἀλειμμα, καὶ τὸ ἐλαιόν της εἰς πολλὰ πάθη σχεδὸν ἀπηλπισμένα, ἀπὸ τὰ βοηθήματα τῶν ἄλλων ἰατρικῶν.

Οἱ Φαρμακοποιοὶ τῆς Τουρκίας τὰς φέρουν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην· χρειάζεται ὅμως προσοχὴ εἰς τὸ φύλαγμα διὰ νὰ ἦναι καλὰ ἀσφαλισμένα, νὰ μὴ φύγουν, καὶ βλάψουν τοὺς παρατυχόντας.

Z

ΖΑΛΛΑΪΠΑ. Ἰδὲ τὸ ὀρθότερον ἸΑΛΛΑΪΠΑ.

ΖΑΡΔΑΒΑΪΣ. Ζῶον ἄγριον, εἶδος Γαλῆς, καθὼς καὶ τὸ Κουναῖδι, εὐρισκόμενον εἰς ὅλην τὴν Τουρκίαν, καὶ ἀλλαχοῦ, καστανόχρουν, μὲ μαλλὶ ἀπαλώτερον ἀπὸ τὸ Κουναῖδι, καὶ δέρμα χρήσιμον διὰ διφθέρας. Ζῆ εἰς τὰς ὀρυμούς, καὶ τὰ βουναῖ, καθὼς καὶ τὰ ὁμοιά του σαρκοβέρα.

Οἱ Διφθερουργοὶ διαιρῶν τὸ δέρμα του εἰς Ζαρδαβοῦράχην, Ζαρδαβολαῖμι, Ζαρδαβοκοιλίαν, Ζαρδαβοπόδαρα, καὶ Ζαρδαβοβράν.

Προτιμῶνται αἱ Διφθέραι αὗται ἀπὸ τὰς γινομένας μὲ Κουναδόδερμα, ἀλλ' εἶναι κατώτεραι ἀπὸ τὰς Ἐνυδρίδας, καὶ πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὰ Σαμέρια.

ΖΑΪΧΑΡΙ. Τὸ παρ' ἄλλων, ὡς τάχα Ἑλληνικώτερον, Ζάκχαρι, καθὼς στοχάζομαι κατὰ λάθος μεταγραμμένον ἀπὸ τοῦ Saccharum Λατινικῆ. Ἐτυμολογικώτερον ὅμως τὸ Ζάχαρι, ἀπὸ τῆς ζα, ἐπιτατικῆς καὶ τῆς χάρις, ἥτοι τὸ πολλῆς χάριν, καὶ γλυκύτητα ἔχον. Εἶναι δὲ χυμὸς τοῦ ζαχαροκαλάμου γλυκύτατος, καὶ νοστιμώτατος συμπεπηγμένος διὰ τῆς τέχνης.

Οἱ Παλαιοὶ ἐγνώριζον τὸ ζαχαροκάλαμον, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας θέλει τὸ εἶδαν, καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀναμφιβόλως, ἀλλὰ δὲν ἔξευραν νὰ ἐκβάλουν, καὶ νὰ συμπήξουν τὸν χυμόν τε, καὶ ἦτον ἄγνωστον εἰς αὐτὰς, διὰ τοῦτο καὶ ἀκατονόμαστον, καθ' ὅσον ἐνθυμῶμαι, τὸ Ζάχαρι ὥστε ἡ ῥηθεῖσα ἐτυμολογία εἶναι κατὰ σύμπτωσιν ἀπὸ γλώσσης, εἰς γλώσσαν, καὶ προκατονόμαστον, μοὶ φαίνεται, τὸ Ἀραβιστὶ Σιεκέρ.

Μετὰ δὲ τὴν διὰ τῆς Ὠκεανῆς, καὶ τῆς Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίας διάβασιν, ἐγνώρισαν οἱ Εὐρωπαῖοι τὸ Ζάχαρι, καὶ ἐκοινολόγησαν τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς τε εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας, ὅπου τὰ τοιαῦτα καλάμια, κατὰ

τὴν

τὴν γνώμην τῶν περισσοτέρων, εὐρίσκοντο παρὰ τῆς φύσεως, καὶ τώρα ἀποκατεστάθη τὸ Ζάχαρι ἄρθρον μέγα τῆ Ἐμπορίας τῆς Ἀμερικῆς, καθὼς συνεθίσθη εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ κοινῶς χρήσιμον εἰς ὅλα τὰ πολιτευμένα Ἔθνη. Διὰ τῆτο θέλω διαγράψαι εἰς πλάτος καὶ τὸ φύτευμα τῶν καλαμίων, καὶ τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς τῆς Ζαχάρσεως, καὶ τὰς διαφοροὺς καθαρισμοὺς αὐτοῦ.

Τὸ Ζαχαροκάλαμον εἶναι σχεδὸν ὅμοιον μὲ τὰ λοιπὰ καλάμια τῶν ἐλῶν, καὶ ποταμίων ὄχθων, καὶ λιμνῶν· μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ φλοιὰ τῶν εἶναι ἀπαλωτέρα, καὶ τὸ ἐσωτερικὸν σπογγώδες, καὶ ἀχυρωτόν τῶν εἶναι γεμάτον ἀπὸ γλυκῦν χυμὸν, τῆς ἐπιπόου ἢ περισσοτέρα, ἢ ὀλιγωτέρα ποσότης προέρχεται ἀπὸ τὴν ποιότητα τῆς καλαμοτόπου, τὴν ἐκθεσίν τε εἰς τὸν ἥλιον, τὸν καιρὸν τῆς θερισμῆς, καὶ τὴν ἡλικίαν τῆς καλάμου.

Τὸ σῦνηδες μέγεθος του γίνεται 5 ἕως 6 πόδας τὸ ὕψος, καὶ $1\frac{1}{2}$ δάκτυλον τὴν περιφέρειαν. Εὐρίσκονται ὅμως καὶ πολὺ μεγαλήτερα, καὶ χονδρότερα· κατὰ τὸ διάστημα $\frac{1}{2}$ ποδὸς ἔχει κόμβους μὲ ὀλίγα φύλλα, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν πολλὰ φύλλα, καὶ τὸν σπόρον τε. Ὅσον ὠριμάζει τὸ καλάμι, ξηραίνονται τὰ φύλλα τῶν κόμβων· τὰ δὲ τῆς κορυφῆς γίνονται μακρὰ, καὶ στενὰ λογχοειδῆ, καὶ πριονοειδῆ εἰς τὰς πλευρας.

Γῆ καλὴ διὰ φύτευμα καλαμίων εἶναι ἡ ἀπαχος, σπογγώδης, καὶ βαθεῖα, καταφορητὴ διὰ νὰ μὴ λιμνάζουν τὰ νερά τῶν βροχῶν, καὶ προσήλιος ἀπὸ πρωτῆ ἕως ἑσπέρας.

Φυτεύονται δὲ κομμάτια 15 ἕως 18 δακτύλων μετὰ τὰ ἐπάνω φύλλα καὶ κατωτέρω· καὶ ὅσον ἔχει περισσοτέρους κόμβους τὸ τοιοῦτο κομμάτι, ἄλλο τόσον ἐλπίζεται περισσότερον καλάμι.

Ὁριμάζουν τὰ Ζαχαροκαλάμια εἰς 9, ἢ εἰς 10 μῆνας, καὶ ἕως 15 τὸ περισσότερον· ἢμπορῆν ὅμως νὰ ἀφεθῆν καὶ ἕως τρία ἔτη ἀθέριστα. Θεριζόμενα δὲ, εἶναι

γε-

γεμάτα από λευκόν, και χυμώδη μυελόν, από τόν ό-
ποϊόν αποστάζει τὸ Ζάχαρι, ἤτοι τὸ γλυκὺ ἕγρὸν μὲ
σύντριμμα εἰς τὸν μύλον. Ἰδὲ Μύλος Ζαχαρεως.
Μεγαλήτερα ἀπὸ 4 ποδῶν καλάμια, ἔτε μικρότερα δὲν
πρέπει νὰ βάλλωνται εἰς τὸν μύλον· ἀλλ' ἔτε νὰ ἀφί-
νωνται περισσότερον ἀπὸ 24 ὥρας μετὰ τὸ θέρισμα·
διότι ζυμώνονται (ἀνάπτειν) και ὀξυνίζει ὁ γλυκὺς
χυμός των.

Τὸ ἕκρῆον ἀπὸ τὸν μύλον ἕγρὸν δια τὸ σωλῆτος,
χύνεται εἰς τὸ πλησίον Ζαχαροποιεῖον, μέσα εἰς τὸν
μέγαν λέβητα, ὅπου γίνεται ἡ πρώτη βράσις μὲ ὀλί-
γην φωτίαν, και ἐξαφρίζεται· τῆτο λέγεται Ἐξάφρισις.

Μετὰ δὲ ταῦτα βάλλεται εἰς ἄλλον λέβητα, και
βράζει μὲ πολλὴν φωτίαν συμβοηθόμενον μὲ νερόν ἀσ-
βέστης, και ἄλλα δια νὰ καθαρισθῆ καλά, και τοῦτο
ὀνομάζεται Καθάρισμα.

Τρίτη βράσις γίνεται μὲ κονίαν, ἤτοι στακτόνερον,
δια τοῦτο και Κονία καλεῖται, και εἰς τὴν βράσιν ὁ-
μοίως συνάζονται μὲ τὸ ἐξαφριστήριο οἱ ἀφροί, και
τὰ ἕτερογενῆ.

Τετάρτη ἡ ὀνομαζομένη Λαμπὰς, ἐπειδὴ και βράζον-
τες τὸν συρόμενον ὀπὸν, ἤτοι χυμόν, ταῦτόν εἰπεῖν τὸ
συρόπιον, μὲ μεγάλην φωτίαν, λαμβάνει φλόγα, και
φαίνεται καιόμενον, και λαμπαδίζον.

Πέμπτη εἶναι τὸ Συρόπιον, διότι εἰς αὐτὴν ὁ γλυκὺς
χυμός συμπυκνόμενος κολλᾷ, και ἀποτελεῖ Συρόπιον.

Ἑκτη και τελευταία εἶναι ἡ λεγομένη Τύψις, La Bat-
terie, διότι εἰς ταύτην βραζόμενον τὸ Συρόπιον ἐκκα-
θαίρεται ἀπὸ κάθε ἵλυν μὲ κονίαν, ἀσβεστόνερον, και
στύψιν· ὥστε τότε μένει ἀπὸ τὴν πρώτην βράσιν μόνον
τὸ ἕν τρίτον κατὰ τὸ βάρος, και τῆτο ὀνομάζεται Ζά-
χαρι, τὸ ὀποϊόν κατὰ τὰς διαφόρους κατασκευὰς, λαμ-
βάνει διάφορα και τὰ ὀνόματα. Δηλονότι

Ζάχαρι ἀκαθάριστον. Brut.

————— περασμένον. Passé, ἡ Cassonade grise.

————— γαιῶδες. Terré, ἡ Cassonade blanche.

————— καθαρόν. Raffiné.
 ————— βασιλικόν. Royal.
 ————— ασφαλισμένον. Tapé.
 ————— κρυστάλλινον. Candi.
 ————— συρόπιον λεπτόν. Syrop fin,
 ————— συρόπιον χονδρόν. Gros Syrop.
 ————— αφρός, ἢτοι ἀφροζάχαρι, τὸ συναζόμενον
 εἰς τὸ ἐξάφρισμα.

Ἀκαθάριστον, ἢ Brut, ζάχαρι λέγεται τὸ πρῶτον καὶ κατώτερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ, φερόμενον εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς μεγάλα βαρύλλια.

Περασμένον, ἢ Στραγγισμένον, τὸ μεταξύ τῆς καὶ τῆς ἐξῆς· λέγεται δὲ ἔτω, διότι τὸ περᾶν, ἢτοι τὸ διηθίζον ἀπὸ πανὶ πυκνὸν, ὄντας ἀκόμι ὑγρὸν τὸ Συρόπιον.

Γαιῶδες, ἢ Γεωμένον, τὸ λευκὸν, διότι λευκαίνεται χριόμενον, καὶ καθαριζόμενον μὲ εἶδος γῆς, ἢτοι πηλῆς εὐρισκομένου εἰς τὸν ἴδιον τόπον τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, ἀλλ' εἰς κόριν.

Καθαρισμένον δὲ τὸ αὐτὸ, ἀλλ' εἰς ψωμοὺς κωροειδεῖς διαφόρων μεγεθῶν, καὶ ποιότητων. Ὅλα τὰ εἶδη τῆς Ζαχάρεως καθαρίζονται, καὶ εἶναι πολλὰ τοιαῦτα ἐργαστήρια εἰς τὴν Εὐρώπην, καθὼς θέλω γράψω εἰς τὸ Γεωγραφικὸν Λεξικόν· τρόπος δὲ καθαρισμῆς εἶναι ὁ ἀκόλουθος.

Ὅποιοιδήποτε Ζάχαρι ἀπὸ τὰ εἰρημένα ἀκαθάριστον, ἢ διηθισμένον, ἢ γαιῶδες, ἢμπορεῖ νὰ καθαρισθῆ εἰς τὰ λεγόμενα Καθαριστήρια· ὅπου ἔχουν δύο λέβητας βαλμένους ἐπάνω εἰς κάρμινον, καὶ εἰς μὲν τὸν ἕνα καθαρίζουν τὸ συρόπιον, εἰς δὲ τὸν ἄλλον τὸ ἐψήθουν· ἐνδέχεται ὅμως γὰρ γέγενεν καὶ αἱ δύο ἐργασίαι εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κατὰ σειράν.

Βάλλεται ἰσοβαρὲς μὲ τὸ Ζάχαρι ἀσβεστότερον, καὶ μὲ τὸ βράσιμον ἐξαφρίζεται, καὶ ἀφ' ἧς παύσῃ ὁ ἀφρός διηθίζεται ἀπὸ πανὶ πυκνὸν τὸ συρόπιον, ἔπειτα ἔχωντας ἕτοιμα μίαν δωδεκάδα ὡς ἀνακατωμένα, καὶ κτυ-

πημένα εις ασβεστόνερον, τὰ ρίπτεις μέσα εις τὸ συρόπιον, καὶ τὰ ἀνακατώνεις διὰ τὴν ἀναβῆν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν κάθε ἑτερογενές, καὶ ἀκαθαρσία· καὶ αὕτη εἶναι ἡ καθάρισις εἰς τὸν πρῶτον λέβητα.

Μετὰ ταῦτα τὸ ἐψήγαν εἰς τὸν δεῦτερον λέβητα, καὶ εἰς τὸ μεταξύ ρίπτειν ἀπὸ ὀλίγην κόνιν λευκοῦ Ζαχάρεως, ἀνακατώνοντες το συχνά, καὶ ἐκβάλλοντες τὸ ἀπὸ τὴν φωτίαν κρυώνει ὀλίγον, καὶ χύνεται μὲ κοχλιάραν, ἢ ἀγγεῖον ἐπὶ τύτου εἰς τὰ κωρικὰ κοῖλα προπλάσματα, καὶ γίνεται καθαρὸν εἰς ψωμούς διαφόρων μεγεθῶν.

Βασιλικὸν λέγεται τὸ καθαρισμένον κατὰ τὸν ἄνω τρόπον τρίς, καὶ ἀποτελεσθῆν λευκώτατον, καὶ κρυσταλλοειδές, καὶ εἶναι πολὺ ἀκριβώτερον ἀπὸ τὸ πρῶτον, διότι πᾶσχει πολλὴν ἔλλειψιν εἰς τὸ πολὺ καθάρισμα.

Ἀσφαλισμένον ὀνομάζουσι τοῦτο· διότι λαμβάνοντες ἀπὸ τὴν καλιτέραν κόνιν τοῦ γαιώδους Ζαχάρεως, τὴν βάλλουν εἰς προπλάσματα κωρικὰ βρεγμένα διὰ τὴν μὴ κολληθῆναι, καὶ ἀσφαλισμένα εἰς τὴν κατά κορυφὴν τοῦ κώκου τρύπαν, ἔπειτα πατῶν τὸ Ζάχαρι δυνατά, καὶ μετ' ὀλίγον τὸ κενώνουν ἐπάνω εἰς ἐπὶ τούτου σανίδος, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ μικρὰ κεφάλαια, τὰ ὁποῖα διαφέρουν ἀπὸ τὸ Βασιλικόν, ὡς κατώτερα κατὰ τὴν ποιότητα, καὶ ὡς εὐθριπτα εἰς τὴν ἀφῆν διὰ τὸ ἀσύνδετον τῶν μορίων των.

Κρυστάλλινον Ζάχαρι γίνεται καλιτέρα ἀπὸ τὸ γαιώδες, ὡς γλυκύτερον, παρὰ ἀπὸ τὸ καθαρισμένον, τὸ ὁποῖον ἀφ' οὗ λυωθῆν, ἐξαφρισθῆν, διηθισθῆν, καὶ ἐψῆθῆν ὡς ἀνωτέρω, χύνεται εἰς χύτραν διαπερασμένην πλαγίως μὲ μικρὰς ράβδους. Ἡ τοιαύτη χύτρα βάλλεται ἐπάνω εἰς ἄλλην διὰ τὴν συνάξιν τὸ χυγόμενον συρόπιον, μέσα εἰς λάκκον θερμαντικόν (τὴς ὁποίας Θέρμας καλοῦσι) μὲ ἄλλας ὁμοίας, καὶ μετὰ τὸ πολὺ ζέσταμα μένει κολλημένον εἰς τὰς ράβδους τὸ Κρυστάλλινον Ζάχαρι, καὶ σπάνοντες τὰς χύτρας, τὸ ἐκβάλλου

λαν δια νὰ γένη εὐωδές, ἢ χρωματισμένον· ἀρκεῖ ὀλίγον χρώμα, ἢ μύρον εἰς τὸ συρόπιον πρὸ τοῦ ἐφήματος, ἢτοι Κρυσταλλώματος.

Συρόπιον λέγεται ὁ συρόμενος καὶ ἀποστάζων ὀπός, ἢτοι χυμὸς ἀπὸ τοῦ Ζάχαρι· ἢ τὸ βαλμένον ἀκαθάριστον εἰς τὰ Κιβώτια, τὸ ὁποῖον διὰ τῆτο καὶ Χονδρὸν λέγεται, καὶ μεταπήγνυται εἰς Ζάχαρι καθαριζόμενον, καὶ ἐξαφριζόμενον· ἢ τὸ μορφούμενον εἰς τὰ κωνοειδῆ προπλάσματα, τὰ ὁποῖα εἶναι κατὰ κορυφὴν τρυπημένα, καὶ θεμένα ἀνάποδα εἰς τὸ λεγόμενον γαιῶδες, καὶ τὰ λοιπὰ, καὶ τῆτο εἶναι τὸ ψιλόν, τὸ ὁποῖον ἐξαφριζόμενον βάλλεται εἰς φιάλας, καὶ πωλεῖται ἔτις ὑγρὸν εἰς χρήσεις διαφόρας· ἀλλὰ καὶ τῆτο ἢμπορεῖ νὰ πηχθῆ εἰς λευκὸν Ζάχαρι παρόμοιον μὲ τὸ γαιῶδες, χωρὶς νὰ ἀποκτήσῃ ὅμως τὴν τῆτου στιλπνότητα. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ Ζαχάρεως, καὶ τῶν διαφορῶν ὀνομασιῶν του.

Γενικῶς δὲ διαιρεῖται, εἰς Ζάχαρι εἰς κόνιν, καὶ εἰς κεφάλαια· τὸ πρῶτον, ἢ εἶναι μελῶδες κιτρινωπὸν, καὶ εἶναι τὸ κατώτερον· ἢ εἶναι λευκὸν, καὶ ξηρὸν, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ γαιῶδες· ἐκεῖνο βάλλεται εἰς μεγάλα κιβώτια, καὶ τῆτο εἰς κιβώτια μικρότερα, ἢ εἰς βαρύλλια, τῶν ὁποίων τὸ βᾶρος, ἢτοι ἡ Τάρρα εἶναι ἐπιγεγραμμένη, καὶ πωλεῖται κατὰ τὴν συνήθειαν ἐκάστη τόπῃ.

Τὸ δεύτερον, ἢτοι τὰ κεφάλαια, ἢ ψωμοὶ, καθὼς οἱ Εὐρωπαῖοι τὸ ὀνομάζουσι *Sucré en Pain*, κατασκευάζονται εἰς διάφορα μεγέθη, καὶ τυλιγμένα εἰς χαρτὶ κυανεσπόρφυρον βάλλονται εἰς βαρύλλια.

Ἐπειδὴ δὲ ὅλα ταῦτα καὶ γίνονται καὶ κατασκευάζονται εἰς τὰς Νήσους τῆς Ἀμερικῆς, καὶ τὰ παράλια, τόπῃ παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν Δυτικαὶ Ἰνδίαὶ ὀνομαζόμενοι· ὅταν ἦναι εἰρήνη μεταξὺ τῶν θαλασσίων δυνάμεων, φέρονται, καὶ πωλεῖνται παρὰ τῶν Μητροπόλεων τῶν ἀποικιῶν ἐκείνων, ἢτοι τῆς Πορτογαλλίας, Γαλλίας, Ὀλλάνδης, Ἀγγλίας, καὶ Ἰσπανίας· ὅταν δὲ ὁ πόλεμος, ἢ ἀλλάξῃ τὴν τύχην τῶν ἀποικιῶν, ἢ ἐμποδίσῃ εἰς με-

ρικά ἔθνη τὴν θαλασσοπλοΐαν, οἱ θαλασσοκρατοῦντες κάμνουν αὐτὸ τὸ μέγα ἐμπόριον μετὰ τὰς λιμένας τῆς Μεσογείου θαλάσσης, καὶ αὐτόθεν διαδίδονται εἰς ὅλην τὴν ἐσωτερικὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν, καὶ τὰς λοιπὰς ἠπειρωτικὰς Ἐξουσίας, ὡς ἡ Αὐστρία, Γερμανία, κ. λ.

Ἡ Αἴγυπτος κάμνει μερικὸν Ζάχαρι, ἀλλὰ πολὺ ἀκάθαρτον, μελωδες, κιτριωπὸν, καὶ τυλιγμένον εἰς χαρτῖα σχήματος κώνε χαμηλῆ πωλεῖται. Τῆς Δαμασκῆ τὸ Ζάχαρι (Σιάμ Σιεκερί) παροιμιάζεται παρὰ τῶν Τερκαράβων, ὡς ἐξαίρετον· ἀλλ' ἴσως πρὸ τῆς καθαρῆς Ἀμερικανῆ εἶχε τὴν προτίμησιν ταύτην.

Οἱ Χυμικοὶ κάμνουν ἀπὸ τὸ Ζάχαρι ἔλαιον, τὸ ὁποῖον εἶναι στομαχικόν, καὶ χρήσιμον εἰς τὰς γυναῖκας, ὡς κοσμητικόν.

Καὶ πνεῦμα ὠφέλιμον εἰς τὴν πέτραν, τὸν ὕδρωπα, καὶ τὴν δυσεντερίαν. Ὀνομασθήτωσαν δὲ Ζαχαρέλαιον, καὶ Ζαχαρόπνευμα.

Γίνεται δὲ καὶ ἄλλο πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται παρὰ τῶν ἀποίκων Καλαμόπνευμα, παρὰ δὲ τῶν Αἰθιοπῶν ἀνδραπόδων, Ταφιά, καὶ Ραταφιά, βάλλωντας εἰς σκάφην μεγάλην τὰ $\frac{2}{3}$ νερὸν καὶ τὸ $\frac{1}{3}$ συρόπιον χονδρὸν, καὶ ἀφροζάχαρι, καὶ σκεπάζωντάς το μετὰ φύλλα βασιλικῆ καὶ σανίδας· μετὰ τρεῖς ἡμέρας αὐτὸ τὸ μίγμα βράζει, καὶ ὀξυνίζει, καταπτά κίτρινον, καὶ μετὰ τὴν μυρωδίαν· καὶ μετὰ ταῦτα ἀποστάζεται καθὼς τὸ ἐδικόν μας οἰνόπνευμα μετὰ παρόμοιον λέβητα· κατασκευάζεται, καὶ δαπανᾶται πολὺ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ τὴν Ἀγγλίαν.

Τρίτον οἰνόπνευμα γίνεται τὸ λεγόμενον Ρῆμ, περὶ τῆ ὁποίας ἰδὲ τὸ ἴδιον Ἄρθρον.

Ζάχαρι Σφενδάμνε. Ἰδὲ ΣΦΕΝΔΑΜΝΟΖΑΧΑΡΙ.

Γογκυλοζάχαρι. Ἰδὲ ΓΟΓΚΥΛΙΑ.

Καστανοζάχαρι. Ἰδὲ ΚΑΣΤΑΝΟΝ.

ΖΑΧΑΡΕΥΘΟΣ, ὁ Σεκερτζῆς, ἦτοι ὁ ἐψήνων καὶ κατασκευάζων τὰ ζαχαρωτά.